

Raynoud syndrom

Dr.Said Jašarević dr. medicine

Gospodaru moj, učini prostranim prsa moja i olakšaj zadatak moj, i
odriješi uzao sa jezika mog, da bi razumjeli govor moj.

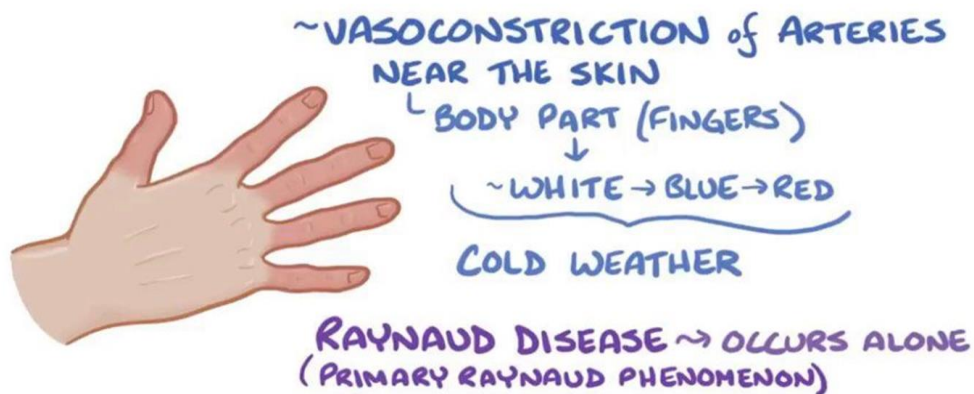
(Ta-Ha 25-28)

Raynaudov sindrom - prvi je opisao francuski ljekar **Mauricije Raynaud** 1862 godine a po njemu je i dobila ime.

Karakterizira ga osjećaj hladnoće, utrnutosti i bljedoća, najčešće u prstima šaka i stopala (može se javiti i na drugim djelovima tijela -nosu, ušima, obrazima pa čak i jeziku) pri izlaganu hladnoći ili nekom jačem emocionalnom stresu.

U ovom slučaju ne radi se o ozeblinama nego o mnogo ozbiljnijem stanju od jednostavnog osjećaja hladnoće.

RAYNAUD PHENOMENON

Raynaudov sindrom

- ▶ Funkcionalna bolest perifernih arterija
- ▶ Javlja se u **5 do 10%** svjetske populacije .
- ▶ Dva moguća oblika : **primarni i sekundarni oblik** Raynaudovog sindroma
- ▶ Većina oboljeli (60 do 90%) boluje od **primarnog Raynaudova sindroma** a najčešće je riječ o mlađim ženskim osobama.
- ▶ U ovom slučaju dešava **spazam (stezanje)** - arteriola (malih arterijskih krvnih žila) najčešće u **prstima ruku, stopala** a koji nije vezan sa nekom drugom bolešću.
- ▶ Njegovu pojavu može predisponirati **život u hladnim klimatskim uvjetima** ili neki snažan **emocionalni stres** .
- ▶ Oboljeli imaju povećanu **osjetljivost alfa-2 receptora** (nalazimo ih na glatkim mišićnim stanicama malih arterija i kožni arterija u prstima) na hladnoću što dovodi do vazokonstrikcije.
- ▶ Manifestira se **intermitentnim bljedilom, cijanozom** a potom i **crvenilom** kože zahvaćeni dijelovi tijela.

Raynaud's Syndrome

1. Skin turns white as
blood flow is restricted

2. Skin turns blue as
blood vessels react

3. Skin turns red as
blood flow returns

Raynaudov sindrom

- ▶ **Sekundarni oblik Raynaudovog sindroma** - obično je povezan sa drugim bolestima i poremećajima, javlja se u dobi **iznad 40 godina**, oboljevaju češće muškarci.
- ▶ Iako je spazam krvni žila bitan faktor, u **podlozi se nalazi strukturna abnormalnost** zida krvnog suda- sitni arteriola -koja otežava protok krvi kroz zahvaćeni dio tjela.
- ▶ Iako je rijedi nego primarni, često je **složeniji** i može dovesti do ozbiljniji oštećenja tkiva te stvaranje nekrotični ulceracija.
- ▶ Može biti povezan sa **raznim bolestima** koje zahvaćaju arterije kao što su **ateroskleroza ili Burgerova bolest** (žile na udovima upalno promjenjene i sužene).
- ▶ Može ga uzrokovati i kompresija živcem (N.medianus) u slučaju **sindroma karpalnog kanala** - zbog čega šaka postaje na niske temperature.
- ▶ Nalazimo ga i kod **sistemske bolesti**: Sklerodermije(90% bolesnika), SLE (15-35%), kod RA, Sjogrenova sindroma, sistemskog vaskulitisa, polimiozitisa... Te uz hipertireozu, plućnu hipertenziju a rijetko i uz neke karcinome.
- ▶ Često se javlja kod neki zanimanja kao što su : pijanisti, tipkači te građevinski radnici koji rade na vibrirajućim mašinama (hiltovke) - vibracijom inducirani bijeli prsti.
- ▶ Neki lijekovi kao beta blokatori, antimigrenici (sadrže ergotamin), hormonski nadomjesni lijekovi (sadrže estrogen), simpatomimetici - dovode do sužavanja krvni sudova i povezani su sa ovim sindromom. Pušenje , prethodne povrede saka i stopala, operacije ručnog zgloba i šake.

Raynaud's Phenomenon

paraneoplastic

embolic or thrombotic phenomena

vibration-induced trauma

carpal tunnel syndrome

thoracic outlet syndrome

cervical rib

systemic sclerosis

dermatomyositis

ASyS

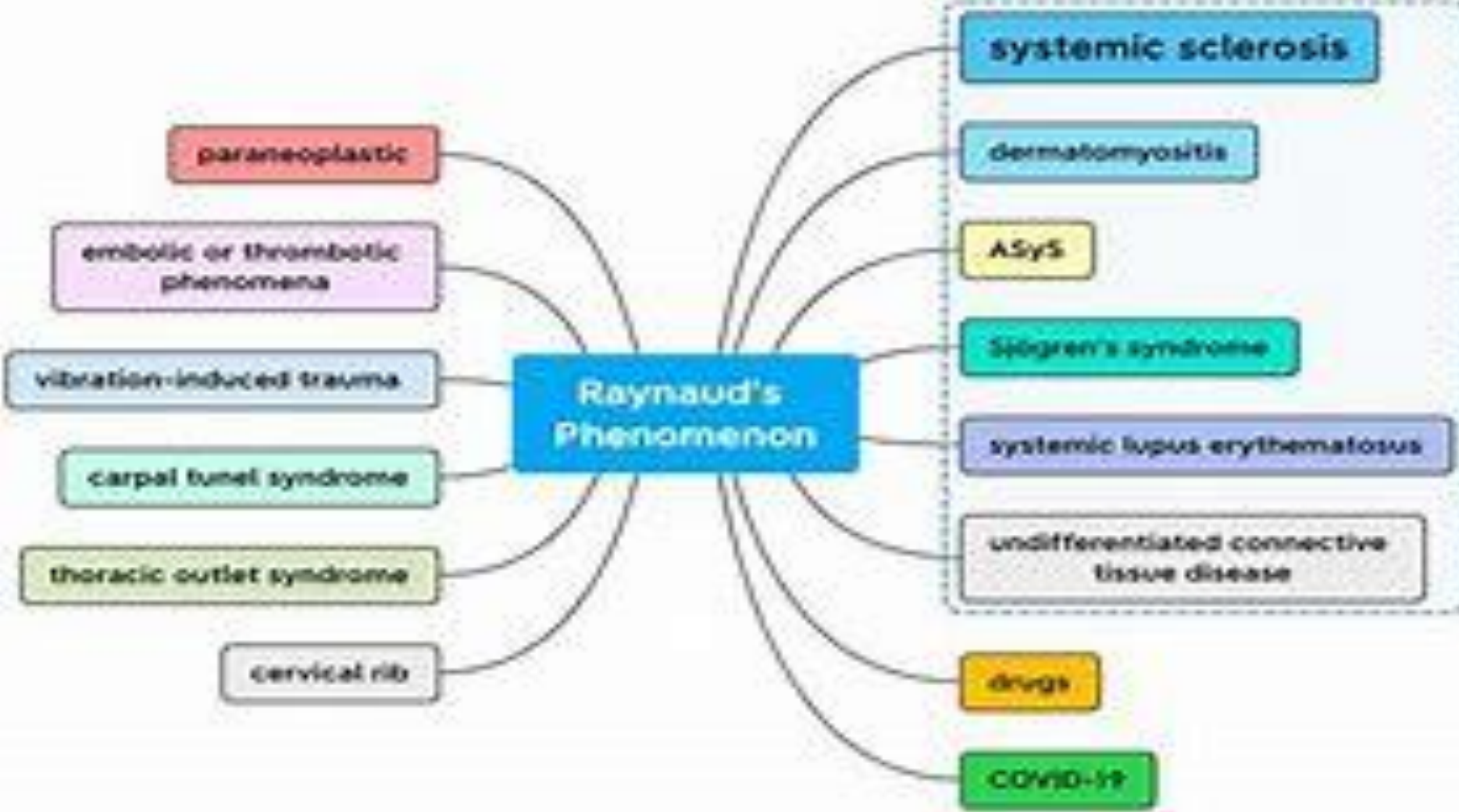
Sjögren's syndrome

systemic lupus erythematosus

undifferentiated connective tissue disease

drugs

COVID-19

Klinička slika

- ▶ Bljedilo i cijanoza prstiju javljaju se intermintentno, kao posljedica hladnoće ili emocionalni stresa.
- ▶ Promjene boje kože odvijaju se u nekoliko faza: prvo se javi **bljedilo kože**, pa **cijanoza**, a na kraju **crvenilo** koje je rezultat reaktivne hiperemije (posljedična reakcija prekomjernog širenja krvni žila i dotoka krvi).
- ▶ Ove promjene se nekad mogu odvijati samo u 2 faze tako da prvo nastupi bljedilo, a zatim odma crvenilo.
- ▶ Spazam arterijski krvni žila može trajati minutama, a nekada i satima i može izazvati ozbiljnija oštećenja tkiva .

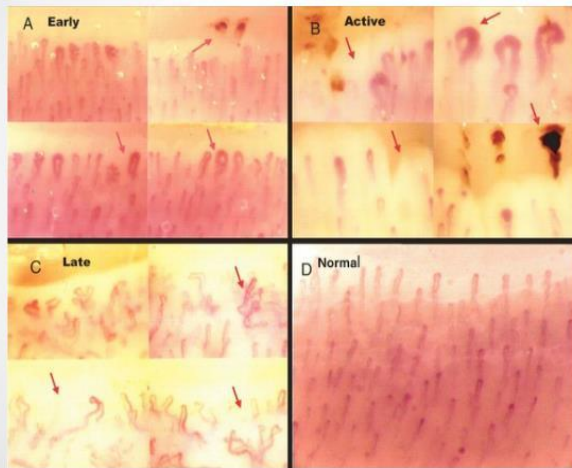

Dijagnoza Raynaudov sindroma

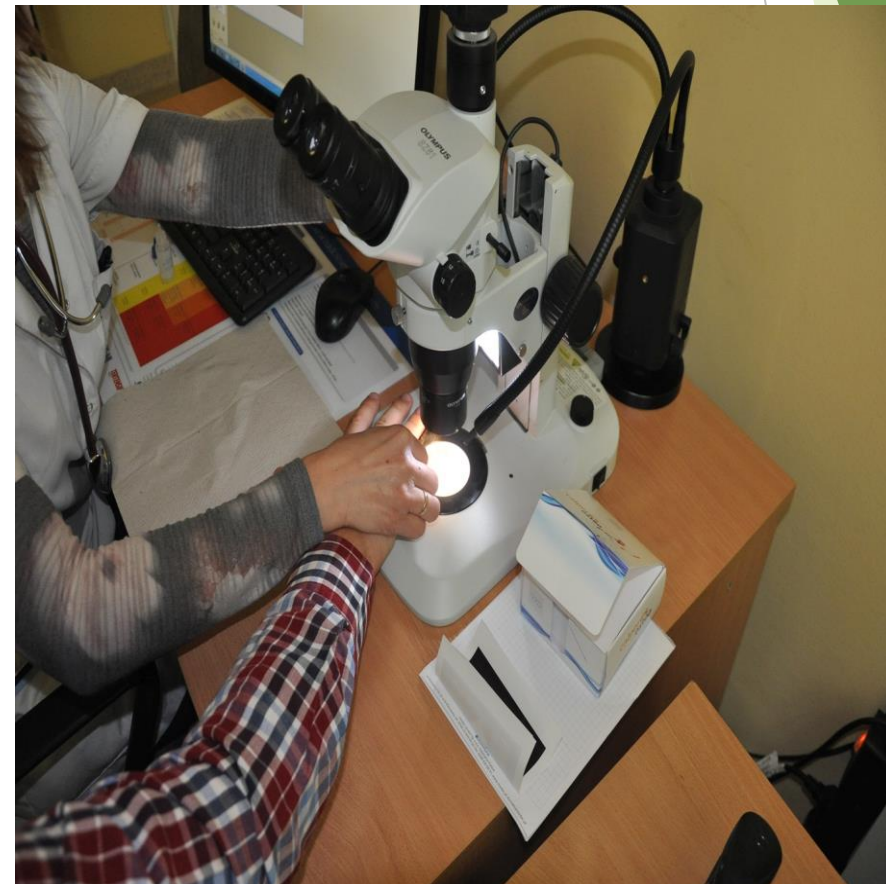
- ▶ Anamneza, klinička slika, laboratorijske pretrage (KS,DKS,SE, imunološki testovi,ANA, ENA, RF.....),
- ▶ **imerzijom**- uranjem šaka u hladnu vodu par minuta.
- ▶ Kako bismo razlikovali **primarni** od **sekundarnog** oblika bolesti koristi se pretraga koja se zove kapilaroskopija kože (pregled kože pod mikroskopom).
- ▶ U slučaju da su male krvne žile (kapilare) u blizini korijena nokta povećane ili deformisane, to upućuje na pridruženu bolest tj da se radi o sekundarnom obliku Raynaudovog sindroma.
- ▶ Raynaudov sindrom se može dokazati i Kompjuterizovanom kolor teletermografijom (CCTT),
- ▶ Kompjutorizirana kolor teletermografija je analiza termičke - toplinske energije sa našeg tijela koja se posebnim programom prikazuje kao distribucija toplijih i hladnijih boja, a služi za analizu cirkulatorne, vegetativne i neuralne insuficijencije na ekstremitetima.
- ▶ Vaskularne promjene - doplerom krvni žila dlanova i tabana.

Kapilaroskopiya - kapilaroskopiya kože (pregled kože pod mikroskopom).
U slučaju da su male krvne žile (kapilare) u blizini korijena nokta povećane ili deformisane, to upućuje na pridruženu bolest tj da se radi o sekundarnom obliku Raynaudovog sindroma.

Vad är kapillaroskopi?

Kapillärmikroskopi

Kompijuterizovana kolor termografija

- ▶ **Kompjutorizirana kolor teletermografija** je analiza termičke - toplinske energije sa našeg tijela koja se posebnim programom prikazuje kao distribucija toplijih i hladnijih boja, a služi za analizu cirkulatorne, vegetativne i neuralne insuficijencije na ekstremitetima.
- ▶ **Metoda je izbora kod pacijenata koji imaju hladnoću ruku i nogu jer se tačno može izdiferencirati da li se radi o fenomenu hladnoće ili Raynaudovom sindromu koji se javlja u sklopu kliničke slike imunoloških zbivanja i bolesti** (Sclerodermie, Lupus erithematosusa, . Juvenilnog arthritisa , Overlap sindroma, Sjogrenovog sindroma i drugih imunoloških bolesti)

Liječenje Raynaudovog sindroma

- ▶ Cilj liječenja smanjiti broj i težinu napada
- ▶ U slučaju **primarnog Raynaudovog** sindroma važna je edukacija, koja uključuje **izbjegavanje hladnoće** uz nošenje tople odjeće i obuće, rukavica, kape, šala isl, **prekid pušenja i izbjegavanje trauma**.
- ▶ Uz to pomažu i **tehnike relaksacije** jer smanjuju vazopastični odgovor u kritičnim situacijama
- ▶ Izbjegavanje beta-blokatore (kod liječenja srčani bolesti i visokog krvnog tlaka), zamjenuti ih ako je moguće sa lijekovima kao što su vazodilatatori i blokatorima kalcijevi kanala.
- Blokatori kalcijevi kanala (nifedipin, amlopin, diltazem) su najčešći lijek izbora - jer opuštaju i otvaraju male krvne žile, poboljšavaju cirkulaciju te smanjuju učestalost i težinu napada.
- Ponekad u izrazito teškim slučajevima potrebno je posegnuti za operativnim zahvatom kojim se prerežu simpatički živci tzv (simpatektomija) - koji upravljaju širenjem i sužavanjem krvni žila na šakama i stopalima, kako bi se onemogućila njihova pretjerana aktivnost u sklopu bolesti, odnosno smanjila učestalost i trajanje napada.

Liječenje Raynaudovog sindroma

- Liječenje težih oblika **Raynaudovog sindroma** (kad imamo nekrotične ulceracije na prstima- koji teže da pređu u gangrenu) liječenje se sprovodi u **hiperbaričnim komorama** - primjenom kisika pod tlakom višim od atmosferskog tlaka i **oksigenoterapijom** - kojom dovodimo kisik u zahvaćene djelove tijela, poboljšavamo mikrocirkulaciju, smanjujemo bol i potičemo regeneraciju mali krvni žila.

Proгноза

- Dok primarni Raynoud sindrom ima dobru prognozu , kod sekundarnog oblika Raynoud sindroma , prognoza ovisi o osnovnoj bolesti.

HVALA NA PAŽNJI !